

Szkoła Podstawowa nr 36 w Tychach

im. Narodów Zjednoczonej Europy

ul. Gen. Ch. de Gaulle'a 18

43-100 Tychy

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego

Opracowała:
Elżbieta Daniel

1. Podstawa prawna Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2019 r., poz. 325),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r., poz. 1591 z póź. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej , w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356 z póź. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw (Dz. U. z 2020 r. poz. 1283 oraz z 2022 r. poz. 573)

2. Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego to celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez Szkołę Podstawową nr 36 im. Narodów Zjednoczonej Europy w Tychach.
 - Doradztwo zawodowe obejmuje spójne działania szkoły w zakresie pracy indywidualnej i grupowej z uczniami przy wsparciu i poradnictwie nauczycieli oraz zaangażowaniu rodziców. Działania mają charakter zaplanowany, systematyczny. Jest to zobowiązanie i wysiłek całej społeczności szkolnej, w której poszczególne grupy podejmują określone działania.
 - Zakres zadań poszczególnych osób zaangażowanych w proces doradczy wynika z kompetencji, profilu wykształcenia, wykładanych treści oraz podstawy programowej w szkole podstawowej.
 - Koordynator doradztwa zawodowego bierze udział w planowaniu działań szkoły w zakresie doradztwa zawodowego, aktualizuje informacje związane z doradztwem zawodowym, dokonuje bieżącego monitorowania realizacji WSDZ i sporządza sprawozdanie z realizacji WSDZ.
 - Wychowawcy na zajęciach z wychowawcą wprowadzają podstawy treningu interpersonalnego, prowadzą zajęcia na temat poznawania siebie i o tematyce zawodowej, uczą sposobów organizacji pracy własnej, wyznaczania celów.
 - Na każdym przedmiocie nauczyciele realizują podstawę programową odnosząc się do doradztwa zawodowego.
3. Cel realizacji orientacji i doradztwa zawodowego w szkole:
 - Celem orientacji zawodowej jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami i środowiskiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji, a także pobudzanie i rozwijanie zdolności oraz zainteresowań dzieci.
 - Celem doradztwa zawodowego jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.
4. Główne założenia związane z orientacją i doradztwem zawodowym w szkole:
 - Wybór zawodu nie jest pojedynczym aktem – to długotrwały proces stanowiący sekwencje decyzji podejmowanych przez wiele lat.
 - Na wybór zawodu składają się: wiedza na temat własnych predyspozycji i umiejętności, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy.

- Preferencje edukacyjne i zawodowe są zależne od uwarunkowań wewnętrznych (cechy osobowości, temperament, zdolności) i zewnętrznych człowieka (doświadczenia, otoczenie społeczne).
- Szkoła podstawowa obok rodziny stanowi środowisko mające istotny wpływ na podejmowanie decyzji edukacyjnych uczniów.
- Działania w ramach WSDZ powinny być zaplanowane, spójne, prowadzone w sposób ciągły i systematyczny.

5. Adresatami podejmowanych działań są:

- uczniowie,
- wychowawcy i specjaliści,
- rodzice.

6. Formy realizacji programu:

dla uczniów:

- zajęcia lekcyjne,
- wycieczki do szkół ponadpodstawowych, zakładów pracy,
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów,
- udział w targach edukacyjnych,
- projekcja filmów,
- indywidualna praca z uczniami potrzebującymi wsparcia w dokonaniu wyboru dalszego kształcenia,
- indywidualna praca z uczniami posiadającymi orzeczenie o niepełnosprawności, w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej
- indywidualna praca z uczniami niebędącymi obywatelami polskimi

dla rodziców:

- włączenie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły
- indywidualne poradnictwo dla rodziców uczniów niepełnosprawnych,
- gromadzenie aktualnych materiałów i udostępnienie aktualnych informacji edukacyjno - zawodowych.

dla nauczycieli:

- spotkania,
- konsultacje,

- rozmowy.

7. Zadania przy realizacji programu:

- Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych.
- Wskazywanie osobom zainteresowanym (uczniom, rodzicom, nauczycielom) źródeł dodatkowej, rzetelnej informacji na temat ofert szkół ponadpodstawowych.
- Udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom.
- Prowadzenie zajęć grupowych, wspierających uczniów w świadomym wyborze szkoły ponadpodstawowej, planowaniu kariery i podjęciu roli zawodowej.
- Kierowanie w sprawach trudnych do specjalistów: doradców zawodowych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych i urzędach pracy.
- Wspieranie rodziców i nauczycieli w działaniach doradczych poprzez organizowanie spotkań szkoleniowo-informacyjnych.
- Współpraca z instytucjami wspierającymi centra informacji i planowania kariery zawodowej,

poradnie psychologiczno-pedagogiczne, powiatowe urzędy pracy, itp.

- Organizowanie spotkań z pracodawcami, doradcami zawodowymi.
- Pomoc uczniom w podejmowaniu decyzji dotyczącej wyboru szkoły ponadpodstawowej.

8. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego realizowane w formie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego:

8.1 **Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I-III szkoły podstawowej:**

1. Poznanie siebie.

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy.

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;

- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliskim i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranym zawodzie;
- 2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych.

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazuje na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

8.2 Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV-VI szkoły podstawowej:

1. Poznanie własnych zasobów.

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy.

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych.

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno – zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazuje szczególne czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

8.3 Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej.

1. Poznawanie własnych zasobów.

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);

- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno - zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno – zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej.
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy.

Uczeń:

- 2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczenia pracy;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji;
- 2.8 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno – zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

Uczeń:

- 3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- 3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- 3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- 3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Uczeń:

- 4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno - zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- 4.2 określa cele i plany edukacyjno – zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- 4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno – zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- 4.4 planuje ścieżkę edukacyjno – zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Doradztwo zawodowe w klasach VII i VIII realizowane będzie w ramach 10 godzin z doradcą zawodowym, podczas lekcji wychowawczych, lekcji przedmiotowych oraz spotkań z zaproszonymi gośćmi – specjalistami z Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej, pracownikami Urzędu Pracy, przedstawicielami wybranych zawodów.